

Feines invisibles que fan possible la vida

Un dels elements centrals en tot debat sobre el que passa i cap on hem d'anar hauria de ser el que té a veure amb la cura de les persones, amb la sostenibilitat de la vida. Van ser les feministes les que van denunciar la hipocresia de tants homes d'estat que predicaven una cosa quan eren fora de casa i en practicaven una de ben diferent quan hi eren. La política, deien, no es pot quedar a la porta de la llar. Cal polititzar la quotidianitat, el dia a dia. És a dir, debatre sobre qui hi guanya i qui hi perd com a resultat de cada acció i de cada decisió. I va ser un sector del feminisme que, davant de la divisió sexual de la producció i reproducció que generava el capitalisme, va plantejar l'emancipació de la dona mitjançant el treball.

És evident que, en tots dos trajectes, el camí fet és important. Hem après a ser molt crítics davant d'aquelles persones públiques que practiquen la doble moral, dins i fora de la llar. En el camp del que s'anomena la "incorporació de la dona al mercat de treball", totes les xifres indiquen que el canvi ha sigut molt important, tot i que les diferències de salari per la mateixa feina encara hi són. Costa de trobar dones de menys de 50 anys que no treballin fora de casa i, si moltes no ho fan, no és tant per raons de gènere com per manca d'ocupació. També és evident que un dels grans canvis ha sigut el nivell de formació de les dones, fins al punt que ara, a Catalunya, el conjunt de les dones de

menys de 45 anys tenen més nivell formatiu que el conjunt dels homes.

Són grans canvis. Gens menyspreables. Però el que ens hauria de preocupar és el poc avenç que s'ha produït en la distribució dels temps dedicats a les tasques de la llar. Amb allò que fa que la gent que treballi pugui continuar fent-ho, perquè es troba menjar a casa, la roba neta, els fills amb els deures de l'escola fets i els avis amb les atencions que els calen per a l'edat que tenen.

Els estudis que ha anat fent respecte a aquest tema la reconeguda experta del CSIC María Angeles Durán assenyalen que la desproporció entre homes i dones pel que fa a aquestes tasques és d'1 a 7. Per cada estona que l'home dedica a aquestes feines (amb una visió generosa que inclou tasques de brico-

JOAN SUBIRATS

PROF. DE CIÈNCIA POLÍTICA, IGOP-UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

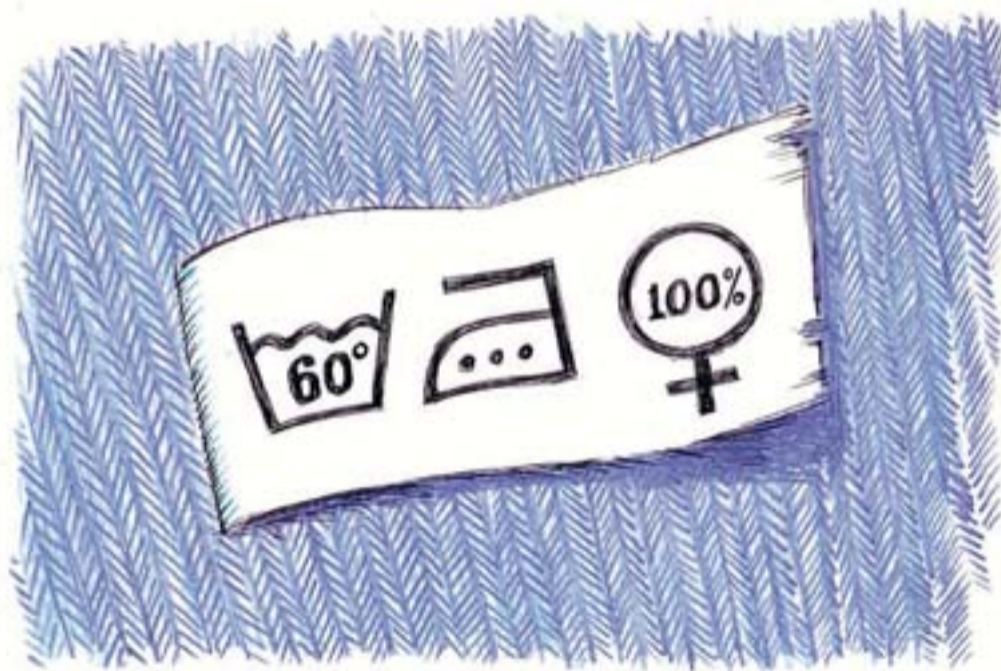
latge, cura del cotxe i portar els comptes), la dona n'hi dedica set. I si bé és cert que en els últims temps s'observen petits canvis positius, les coses van molt lentes. A més nivell formatiu, més distribució de tasques, però molt més si és la dona la que té més nivell formatiu que l'home.

Fa uns dies es va editar el llibre *Subversión feminista de la economía* (disponible gratuïtament a la web de l'editorial Traficantes de Sueño), de l'economista Amaia Pérez Orozco, on es discuteixen a fons moltes de les bases sobre les quals l'economia de mercat ha anat construint i modelant l'estructura social que li permet funcionar. Un dels elements que més destacaria d'aquest valuós llibre és com demostra la inviabilitat de moltes de les feines que algú fa, i que per-

meten que la part visible (la que el mercat de treball reconeix com a tal i que, per tant, rep un salari) pugui seguir endavant. Discuteix la idea de l'emancipació femenina a través del treball, ja que entén que la doble jornada laboral de les dones (la part pagada i la part no pagada) continua sent majoritària. També analitza el fet que la feina de casa algú l'haurà de seguir fent i, per tant, caldrà contractar una persona que, per definició, haurà d'estar menys ben pagada (personal domèstic) o simplement no es pagarà (les àvies), i per què molts cops la qualitat de la feina que es fa no compensa en absolut la pèrdua de moltes capacitats i moments per disfrutar de la vida.

Aquesta part invisible de la feina de moltes dones mostra la seva manca de poder. Només tenen poder i valen les feines que es paguen, aquelles que s'estudien i de les quals es tenen dades, les que tenen sindicats que les defensen, les que tenen nom. Aquesta feina invisible, però, com que no està considerada una feina, com que no té un salari, no té dimensió política.

Però el més punyent de tot plegat és que, sense aquesta feina, sense la gent que la fa, la feina dels altres, la vida de tots plegats, no la podríem mantenir. No es tracta només de repartir la feina que es veu, sinó també la que no es veu. I això no pot ser l'últim punt d'un programa electoral que després ningú prioritza. Fer visible avui el que encara és invisible és fer política i és fer sostenible la vida.

ANTHONY GARNER

Com més alt és el nivell formatiu de la dona, més bé estan repartides les tasques de la llar, sobretot si és la dona qui té més estudis

Sovint la qualitat de la feina que es fa no compensa en absolut la pèrdua de moltes capacitats i moments per disfrutar de la vida